

EESTI AJALOOLISTE HOONETE ÜMARLAUD

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Kristina Jerjomina
turismi valdkonnajuht
Ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakond
+372625 6420

08.oktoober 2025.a

Eesti Ajalooliste Hoonete Ümarlaua (EAHÜ) seisukohad ja ettepanekud seoses Turismitegevuskava 2026–2029 eelnõuga

Turismitegevuskava 2026–2029 eelnõuga tutvudes esitab Eesti Ajalooliste Hoonete Ümarlaud (EAHÜ) oma vastuskirja, rõhutades, et kavandatavad seadusemuudatused peavad toetama turismiarengu eesmärkide saavutamist ning tagama läbipaistvuse ja osalusvõimalused kõigile osapooltele.

Ümarlaua liikmesorganisatsioonid on aktiivselt osalenud aruteludes ja kogunud tagasisidet oma liikmetelt. Käesolevas kirjas esitame EAHÜ ettepanekud, millised aitavad paremini suunata Eesti turismiarengut, arvestades regionaalpoliitika põhimõtteid ning toetades ühtlasi maapiirkondade mikroettevõtteid ja elustiiliettevõtjaid.

Regionaalpoliitika ja mikroettevõtjate toetamine

Eesti majanduse ja kultuuripärandi säilitamise ning arendamise võtmeküsimus on tugev ja elujõuline maapiirkond, kus turismiettevõtjad täidavad sageli kogukonna sidususe ja identiteedikandja rolli. Mikro- ja elustiiliettevõtjad moodustavad olulise osa maapiirkondade kogukondadest ning nende suutlikkus ja tahe tegutseda on kriitilise tähtsusega kohaliku elu püsimisel ning kogukondade jätkusuutlikkuse tagamisel.

Turismipoliitika ja -programmid peavad lisaks linnakesksete ettevõtjate toetamisele pöörama tähelepanu ka hajaasustusega piirkondade ettevõtjatele, pakkudes võimalusi siseturismi elavdamiseks ning toetades seeläbi:

- tööhõive loomist ja säilitamist;
- maastiku kujundamist ja hooldamist, millega säilitatakse miljööväärtus;
- noorte võimalusi iseseisva elu alustamiseks ja kogukondade elujõulisuse suurendamiseks;
- kriitilise elanikkonna hulga hoidmist maapiirkondades ja seeläbi kohalike teenuste tarbimist;
- regionaalse arengu ja koostöö tugevdamist.

Oluline on luua ja toetada siseriiklikke koostöövõrgustikke, mis võimaldavad mikroettevõtjatel jagada ressursse, teadmisi ja kogemusi.

EESTI AJALOOLISTE HOONETE ÜMARLAUD

EAHÜ hinnangul:

- On oluline, et lisaks rahvusvaheliste ja kasumlikumate äriliste ettevõtete arendamisele tugevdab riik ka **mikroettevõtjate ja kogukondade võimekust** ning toetab nende innovaatilisi tooteid ja teenuseid, mis loovad aastaringseid külastuspõhjuseid.
- Eelnõu ei kajasta piisavalt siseturismi arendamise olulisust. Leiame, et eelnõu ei lahenda töökohtade ja regionaalpoliitika laiemat probleemi ega vähenda ettevõtjate halduskoormust. Sellisel kujul võib kavandatud poliitika soodustada maapiirkondades ettevõtluse vähenemist ja suurendada ääremaastumist.
- DMO'd (Destination Management Organisation) ei ole seni kujunenud toimivaks võrgustikuks ning neil puudub üleriigiline koordineeritud koostöö tootarenduse ja turunduse valdkonnas (kasutades erinevaid finantsallikaid dubleeritud turundustegevused). Oluline on, et valdkonna arengutest ja suundumustest omab terviklikku ülevaadet ühtse juhtstruktuuriga ning tegevuskava elluviimiseks piisavat eelarvet omav rakendusüksus (Visit Estonia / Puhka Eestis).
- Tuleb **tõhustada osapoolte vahelist suhtlust ja koostööd sh sektoriteülene**, et vältida dubleerimist tegevuste kavandamisel, elluviimisel ning finantsvahendite kasutamisel (Visit Estonia – ministeeriumid – ametkonnad – DMO – KOV – LEADER – ettevõtja).
- Eesti turismi konkurentsivõime suurendamiseks on vaja tegeleda **väärtuspakkumise ja kestlikkuse** küsimustega.
- Külastuspõhjus, ligipääsetavus, kättesaadavus ja hooajalisuse vähendamine on võtmetegurid, mis toetavad turismi, kogukondade elujõulisust ning sektori jätkusuutlikku arengut, hoides samal ajal **rahvuslikku identiteeti ja eripära**.

Täiendatud ettepanekud ja tähelepanekud Eesti turismipoliitika ja tegevuskava 2026–2029 osas

1. Kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste arendamine

Eelnõu rõhutab õigustatult kõrge lisandväärtusega toodete ja teenuste loomist milline on võtmetähtsusega kogu strateegia edukaks elluviimiseks. Samavõrd oluline on mitte alahinnata **mikroettevõtjate ja kogukondade panust**. Nende panus on kriitiline kohaliku elujõu ning kogukondade säilitamisel. Kui nende motiveerimine ja toetamine väheneb, võivad paljud nendest lõpetada tegevuse ning siseturismi ökosüsteem nõrgeneb. Maapiirkondade turismiettevõtjad loovad põhjuse miks inimesed reisivad Eestimaal – see raha jääb ringleva kohalikku majandusse.

2. Koostöö: Turismimess TourEst ja piirkondlikud arendusvõimalused

Eeldame, et kõik DMO'd osalevad regulaarselt TourEst turismimessil, kasutades seda platvormi oma piirkondade tugevuste ja unikaalsuse tutvustamiseks ning koostöö arendamiseks teiste piirkondadega. TourEst on Eesti suurim ja olulisem rahvusvaheline turismimess, kus peaksid osalema nii riiklikud kui piirkondlikud esindused.

3. Rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised sihtkohad ja nende arendamine

Praegune olukord näitab, et rahvusvaheliselt tuntud sihtkohti on vähe või need ei vasta ootustele. Oluline on suurendada siseturismi osakaalu ning toetada piirkondlikke arendusprojekte, millel on kvaliteedimärgid (nt UNESCO, Green Destination) ka väljaspool linnaruumi (vt ka

EESTI AJALOOLISTE HOONETE ÜMARLAUD

<https://www.icomosictc.org/p/2022-icomos-international-cultural.html>). Ühekordsete suurürituste toetamine annab küll statistilist tulu, kuid ei taga ettevõtjate aastaringset toimetulekut.

4. Külastuspõhjused: turismimarsruutide loomine ja arendamine

DMO'de ülesandeks peab olema turismimarsruutide loomise ja arendamise koordineerimine ning atraksioonide omanike kaasamine, olemasoleva taristu riskasutuse kavandamine et tagasiside põhjal planeerida edasisi arendustegevusi. Kaasamisprotsess peab olema piirkonnaülene, mitte piiratud ühe DMO territooriumiga. Hooajalisuse vähendamiseks tuleb tegevusi mitmekesistada. DMO'de arendus- ja turismikavad peavad olema tsentraalselt kättesaadavad ja ühtselt struktureeritud.

5. Finantsjärelevalve ja bürokraatia vähendamine

Soovitame lihtsustada haldusmenetlusi ning luua innovatsiooni soodustavaid tugisüsteeme. Mikro- ja elustiiliettevõtjatele tuleks kehtestada regionaalsed erisused ja soodustused (Toiduseadus; EPNmäärus 178/2002 jt – kehtivad samad regulatsioonid kui suurtootjatel). Liigne halduskoormus, erinevate ametkondade dubleerivad kontrollid ja keerulised regulatsioonid pidurdavad ettevõtlust ning loovad ebavajalikku survet väikeettevõtjatele (Statistikaamet aruandlus; PTA normid; kontrolli sagedus jt).

EAHÜ loodab, et esitatud ettepanekud aitavad paremini mõista valdkonna tegelikke vajadusi ning neid arvestada turismitegevuskava ja seotud seadusemuudatuste ettevalmistamisel.

Eesti Ajalooliste Hoonete Ümarlaud tegutseb vabatahtliku koostöökokkuleppe alusel, esindades ehitismälestiste omanike huve läbi oma katusorganisatsioonide ja liikmeskonna.

EAHÜ liikmed :

Eesti Mõisakoolide Ühendus

Eesti Mõisate Ühendus

Eesti Kirikute Nõukogu

Eesti Evangeelne Luterlik Kirik

SA Virumaa Muuseumid – Linnuste Ümarlaud

ICOMOS Eesti

Eesti Muuseumide Liit

SA Eesti Vabaõhumuuseumi – Maaarhitektuuri keskus

Tõnu Kiviloo, juhatuse esimees

Jaanus Kiili, president

Vilver Oras, EKN täitevsekretär

Anti Toplaan, piiskop

Viljar Vissel, juhatuse liige

Ave Paulus esinaine

Rita Valge, esindaja

Elo Lutsepp, esindaja

Lugupidamisega,

Tõnu Kiviloo

EAHÜ koordinaator

5111099

estmoisakool@gmail.com